Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч.16 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 22-го СІЧНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 22, 1977 No. 16. VOL. LXXXIV.

1918 — РОКОВИНИ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ — 1977

В КОНҐРЕСІ ЗСА ЗНОВУ ЗГОЛОШЕНО РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Вашінгтон. — 17 січня 1977, отже на кілька днів перед 59-ми роковинами проголошення в Києві повної незалежности і суверенности Української Народної Республіки 22-го січня 1918-го року, конгресмен Джемс Делейні з Квінсу, Н. Й., зголосив резолюцію в справі щорічного проголошування президентом Америки 22-го січня Днем Української Незалежности. Текст резолюції, яку передано для дальшого розгляду відповідній комісії, говорить сам за себе, отже друкуємо його в англійському оригіналі і українському перекладі:

RESOLUTION

Whereas Ukraine, with a population of some forty-seven million people, is the largest non-Russia nation both in the Union of Soviet Socialist Republis and in Eastern Europe;

Whereas this nation occupies a significant geographic and economic position in the context of Eurasia;

Whereas this second largest Soviet people with a national history dating back to the ninth century has made substantial contributions to world culture and today possesses immense potentialities and promise for further cultural advancement;

Whereas, in partial recognition of these cultural contributions toward civilization and peace, the Eighty-sixth Congress of these United States of America passed the Shevchenko Memorial Resolution, leading to the erection of a statue of Taras Shevchenko, the poet of Ukraine, on public grounds in our Nation's Capital;

Whereas the critical importance of this non-Russian nation in world affairs was obliquely reflected in the original charter membership of the Ukrainian Soviet Socialist Republic in the United Nations Organization;

Whereas the contemporary

РЕЗОЛЮЦІЯ

„З уваги на те, що Україна, населення якої доходить до 47 мільйонів осіб, є найбільшою неросійською нацією в Союзі Совєтських Соціялістичних Республік і в Східній Европі;

З уваги на те, що ця нація займає дуже важливе географічне і економічне становище на обширі Евразії;

З уваги на те, що цей другий з черги найчисленніший слов'янський нарід, національна історія якого сягає дев'ятого століття, вніс великий вклад в світову культуру і сьогодні має безмежний потенціял і можливості дальшого культурного розвитку;

З уваги на те, що, як часткове признання за цей культурний вклад у цивілізацію та за вклад для справи миру, 86-ий Конгрес цих З'єднаних Стейтів Америки схвалив Шевченківську Пропам'ятну Резолюцію, яка довела до поставлення пам'ятника Тарасові Шевченкові, поетові України на публічній площі в столиці нашої країни;

З уваги на те, що критична важливість цієї неросійської нації в світових справах посередньо визнано тим, що Українська Совєтська Соціялістична Республіка була одним з оригінальних членів Організації Об'єднаних Націй;

(Закінчення на стор. 4-ій)

О. ОЛЕСЬ

ВІДРОДЖЕННЯ КРАЇНИ

Яка краса — відродження країни!
Ще рік, ще день назад тут чувся плач рабів,
Мовчали десь святі під попелом руїни,
І журно дзвін старий по мертвому гудів.

Коли відкільсь взялася міць шалена,
Як буря, все живе схопила, пройняла, —
І ось, — дивись, в руках замаяли знамена,
І гимн побіди співа невільна сторона.

Так спить орел, — ураз, розкривши очі,
Угледе світ, красу і простір голубий,
І легко з скель спорхне, і в небі заклекоче
Про вільний льот орлів, про ранок золотий.

Так море іноді, — всю ніч дрімає,
І нагло хвилями, як крилами, заб'є,
І дивним жемчугом і барвами заграє,
І очі всесвіту до себе прикує.

Летить воно, хвилюється і ллється
В обіймах сонячних, і сяє, і тремтить,
І щастям все життя йому в той мент здається,
І все в путі йому і годе і щастить.

. . . .

І де взялись ці хвилі сніжно-білі,
Хто дивно так навчив їх грати і шуміть,
З яких ясних країн чайки ті налетіли,
Що вміють ніжно так і плакать, і жаліть?

Чайки, чайки! Тоді не треба плачу,
Коли йде боротьба за волю, за життя,
Коли на хмарах я вже дивний відблиск бачу
І сонця жданого блискуче вороття.

Голова Української Держави і Головний Отаман Симон Петлюра.

РОСІЙСЬКІ ПОЛІТВ'ЯЗНІ ВИМАГАЮТЬ ПРАВА НА САМОВИЗНАЧЕННЯ СОВЄТСЬКИХ РЕСПУБЛІК

Париж. (Василь Маркусь —телефоном)—Як уже коротко згадано про пресову конференцію Леоніда Плюща, на тій конференції, яка відбулася 17-го січня у п'яту річницю масових арештів українських інтелектуалістів, позапрограмово виступила Наталія Горбанєвская з відомої російської групи, що гуртується біля журналу „Континент", та повідомила в імені перешкодженого Володимира Буковського, звільненого недавно з Владимірської тюрми в заміну за звільнення чілійського кумуніста, про заяву російських політв'язнів з вимогою самовизначення не-російських народів Совєтського Союзу. Згідно з повідомленням Н. Горбанєвської, становище російських політв'язнів було укладене у формі заяви до голови Президії Верховної Ради СССР Н. Підгорного і його індивідуально висилали до Москви поодинокі політв'язні-росіяни. В. Буковський брав участь в укладенні тексту тієї заяви разом з в'язнем Владіміром Балахоновим. Ідея такої заяви російських політв'язнів виникла у першу річницю підписання Гельсінської угоди в результаті розмов в'язнів різних національностей. Владімір Буковський, відтворивши та передавши для публікації текст заяви, відмітив, що тієї заяви російських політв'язнів не слід вважати „якоюсь новою спробою росіян грати ролю старшого брата або накидати розв'язку національних проблем". Радше навпаки. У вступі Буковського до заяви сказано, що „це вислід деякого комплексу вини, прийнятого в нас під час тюремних і лагерних зустрічів і розмов". Текст цієї заяви, яка появиться друком у згаданому журналі „Континент" щойно в березні ц.р., кореспондент „Свободи" одержав від Н. Горбанєвської із згодою на його негайну публікацію.

ЗАЯВА

Голові президії Верховної Ради СССР Н. В. Підгорному в річницю підписання кінцевого Акту конференції в справі Европейської безпеки і співробітництва.

Першого серпня 1976 року проминув рік від часу підписання 35-ма країнами Кінцевого Акту наради про европейську безпеку і співробітництво в Гельсінках.

Мавши на увазі твердо висловлене радянською стороною бажання відхильно виконувати ці угіднення у їх повному засягу, російські політв'язні Владимірської тюрми звертають Вашу увагу на наступне:

Восьмий Пункт кінцевого акту говорить: Виходячи з принципу рівноправности і права народів вільно розпоряджатися своєю долею, всі народи завжди мають право в умовах повної свободи визначувати свій внутрішній і зовнішній статус, коли, як вони бажають, без втручання з-зовні, та здійснювати за своїм вподобанням свій політичний, господарський, суспільний чи культурний розвиток". Як відомо, народи, що заселюють СССР, визначили свій внутрішній і зівнішній статус в умовах громадянської, а згодом Другої світової війни, що їх при найкращому бажанні годі називати умовами повної свободи. З цих чи інших причин, властивих воєнному часові, значне число людей в той час взагалі не мали можливости брати участь у вирішуванні долі своїх народів. Це питання розв'язувалося силою зброї, а не шляхом свобідного волевиявлення.

Також в наступному періоді нічого не було зроблено, що сприяло б вияву волі цих народів. Наприклад, на території СССР ніколи не проводився всенародний опит (референдум), а питання про статус народів, що заселюють СССР, звичайно вирішувалося адміністративно. І так, закон про громадянство

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ТАКОЖ У ЗВЕРНЕННІ ДО „ГРОМАДЯН СВІТУ" НАГОЛОШУВАВ ІДЕАЛИ ВОЛІ І СПРАВЕДЛИВОСТИ

Вашінгтон. — Президент Джіммі Картер у спеціяльному посланні до „громадян світу", переданому „Голосом Америки" до майже всіх країн недовго після виголошення його Інавгураційної промови, обіцяв, що його уряд даватиме першенство стараням створити „світову систему, яка буде б більше чутлива до людських змагань". У цьому надзвичайному посланні президент заявив, що в день його Інавгурації хоче говорити не тільки до американського народу, як це завжди робили його попередники, але теж до „громадян світу", бо хоча вони не брали участи в президентських виборах, то рішення нового Президента ЗСА заторкатимуть також і їх.

З'єднані Стейти Америки прикладуть всіх зусиль, щоб допомогти створити „стабільну, справедливу та мирну світову систему" —сказав Президент, додаючи, що Америка не старатиметься домінувати чи диктувати іншим, але саме не може розв'язати найбільш пекучих проблем світу, а потребує співпраці всіх держав і цілого людства для усунення загрози нуклеарної війни, для забезпечення основних людських прав, щоб в світі більше не було політичної репресії, голоду та нужди і різниць між багатими та економічно недорозвиненими країнами.

ЗСА можуть бути і будуть в авангарді тих старань, а головним чином наголошуватимуть „ідеали свободи людини і людської гідности", — заявив президент Картер, додаючи, що його уряд стараметься розв'язувати непорозуміння між країнами не шляхом конфронтації, а „в дусі співробітництва".

У цьому посланні до „громадян світу" президент Картер порушив багато тем, які були також частиною його Інавгураційної промови, наголошуючи конечність пошанування людських прав, людської гідности і потребу усунути загрозу атомової війни. Коментатори вказують, що хоча його Інавгураційну промову і послання до „громадян світу" за кордоном прийняли в більшості позитивно, то деякі союзники ЗСА висловили стурбування, що він у своїй промові забагато наголошував потребу цілкозитого роззброєння.

У РІЧНИЦЮ АКТІВ 22-го СІЧНЯ

Українська Громадо!

Щорічно, звичаєм, що став для нас уже традиційним, відзначаємо роковини двох найбільш світлих моментів в історії українського народу.

Роковини двох подій, що завершували мрії й бажання багатьох поколінь, змагання й боротьбу цілих віків: відродження в національній революції над Дніпром.

Роковини віднови незалежности власної Держави й проголошення з'єднання всіх українських земель, в одну, ні від кого незалежну, соборну Українську Державу: Роковини Актів 22-го січня 1918 і 1919 років. Роковини актів, що відкривали перед нашим народом тоді нові надії, нові сподівання, нові задуми і пляни.

Цими нашими щорічними святкуваннями ми вшановуємо наше минуле. Але ними ми також виявляємо і доказуємо усьому світові наше невпинне змагання зробити ці два акти дійсними і діючими сьогодні та закріпити їх на майбутнє.

Ці дати, разом з 1-им листопадом 1918 року у Галичині, це фундаменти новітнього відродження Української Держави, побудову якої українці засвідчили своєю кров'ю і життям! Вони стали передпіленням долі українського народу на вічність. Вони були переплітані трагедією збройних невдач. Та дух їх і їхня ідея пережила і житиме вічно для майбутніх поколінь.

За їхнє здійснення боролись сотні тисяч українців в армії Української Народньої Республіки, Українській Галицькій Армії, члени революційних організацій Української Військової Організації і Організації Українських Націоналістів, Карпатських Січовиків, вояки Першої Української Дивізії „Галичина" та Українська Повстанська Армія. Перед пам'яттю тих, що впали на полі бою, в пошані клонимо наші голови.

Вшануймо їх достойно!

А молитви наших душпастирів за Україну і її нарід, що ними—для вшанування Дня Незалежности України—започатковують свої наради обидві Палати Конгресу ЗСА, долинуть до України, і вона відчує, що ми тут молимося за її долю й волю.

Хай заяви сенаторів і конгресменів, проголошувані в ці роковини Січневих Актів в обидвох Палатах Конгресу, хай проклямації Дня Української Незалежности губернаторів стейтів і мейорів міст, хай промови політичних діячів Америки на наших св'яткуваннях дійдуть до земляків в Україні й поза неу сущих інформацією про нашу працю тут у поширюванні Правди Українського Народу, доказом зорієнтування політичного і урядового світу Америки про ці два Акти Січня й щорічного відсвяткування пам'яти про них в прилюдній опінії країни.

Хай нечутний там, на Рідній Землі, але якже вимовно голосний для нас тут шелест блакитно-жовтих прапорів, що побіч американських маятимуть у ці Роковини на офіційних будівлях і наших тут, скріпить нашу віру в те, що вони, наші національні прапори, маятимуть у столиці незалежної України та на будівлях її амбасад у світі!

Хай радісний гомін нашого Національного Гимну, що його співатимемо на Січневих Святкуваннях, понесеться туди, на Рідну Землю, в її столицю, на Майдан Софії, а звідтіль в усі закутини міст та сетищ і засвідчить що ВОНА, НАША УКРАЇНА, ЩЕ НЕ ВМЕРЛА І НЕ ВМРЕ, А ЖИТИМЕ ВІЛЬНОЮ, НЕЗАЛЕЖНОЮ і СОБОРНОЮ!

Український Конгресовий Комітет Америки

Ню Йорк, Січень 1977 Р.Б.

СВЯТКУВАННЯ В СТОЛИЦІ І В ГРОМАДАХ

Богослуженнями і молитвами в намірені українського народу, заявами членами Конгр., підписанням проклямацій посадниками міст і губернаторами стейтів, вивішенням українських національних прапорів на державних будинках, численними імпрезами — концертами, бенкетами, мистецькими виступами, святочними промовами, відзначатимуть українці в ЗСА в цьому році своє всенаціональне Свято Української Державности і Соборности. Крім окремих свят у громадах, відзначення річниці Української Державности відбудеться також в столиці Америки, Вашінгтоні, та в столиці стейту Ню Йорк Олбані, що їх організує Централя Українського Конгресового Комітету зі своїми Відділами.

ВАШІНГТОН, Д.К. — Цьогорічне відзначення Свята Державности у столиці ЗСА відбудеться у двох днях: 26-го січня о. монсиньйор Михайло Федорович з Філядельфії, канцлер Метрополії, відмовить в Конгресі молитву, а сенатори складатимуть заяви в справі Дня Української Незалежности. У цій справі президент УККА проф. д-р Лев Добрянський переслав на адреси сенаторів і конгресменів окремого листа із запрошенням взяти участь у цій імпрезі. Крім того, Від. УККА повинні впливати на законодавців у своїх стейтах, щоб вони взяли того дня участь у відмічуванні роковин Української Державности. 27-го січня в приміщенні Равбурн Білдінґ в залі ч. 2168 відбудеться окрема зустріч українців з сенаторами і конгресменами при перекусці. Імпреза розпічнеться о год. 6-й вечора і триватиме до год. 8-і. Від 8:00-8:30 відбудеться мистецька частина програми, в якій виступить ансамбль бандуристів з Вашінгтону під керівництвом д-ра І. Масника. Промовлятимуть: сенатор Пол Сарбейнс з Меріленду, і конгресмени: Крістофер Дадд і Мілісент Фенвік. Від українців інж. д-р Віталій Гарбер і віцепрезидент УККА і головний предсідник УНС Йосип Лисогір. Майстром церемонії буде мгр Юрій Нестерчук — голова сто-

(Закінчення на стор. 3-ій)

В Ню Йорку прошолошено День Української Незалежности

Учасники церемонії проголошення Дня Української Незалежности в Ню Йорку.

Ню Йорк, Н. Й. (іл) — В присутності численних представників місцевої української громади, включно з молоддю, заступник посадника та комішенер Інвестиґацій Ніколас Скопета в імені відсутнього посадника Абрагама Біма проголосив в четвер, 20-го січня, проклямацію Дня Української Незалежности.

Посадник Бім не міг особисто бути присутнім на цій церемонії, яка відбулася в „Синій Кімнаті" Ратуша, тому, що він брав участь в інавгураційних святкуваннях у Вашінґтоні того ж самого дня.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Совєти обстоюють свою еміґраційну політику

Брюссель, Бельгія. — Генерал Александер М. Гейґ, головнокомандуючий військами Північно-Антлантичного Оборонного Пакту (НАТО), заявив, що опубліковане урядом Совєтського Союзу звідомлення про цивільну оборону означає, що совєтські лідери не зрезиґнували з думки про перемогу в атомовій війні. Свій погляд на цю справу ген. Гейґ спрецизував в окремому інтерв'ю, надрукованому в бельгійському журналі „Кнак". На підставі зарекордованого інтерв'ю, яке відбулася в англійській мові, ген Гейґ між іншим заявив, що розбудова цивільної оборони Совєтським Союзом вказує, що совєтські лідери зовсім не виреклися можливости атомової війни, як це вчинили багато західних держав.

ВІДДІЛ УНС В РІВЕРГЕД ВЛАШТОВУЄ БЕНКЕТ

Рівергед, Н. Й. — Перший річний бенкет і баль 256-го Відділу УНСоюзу відбудеться в суботу, 29-го січня, в елегантному ресторані Бирчвуд, при 512 вул. Пулаского, — інформує Кирило Безкоровайний, секретар Відділу. Бенкет запланований на год. 6:30 увечорі.

Головними промовцями під час бенкету будуть: заступник головного предсідника УНСоюзу д-р Іван Флис і посадник міста Рівергед Аллан Смит. В мистецькій програмі виступить танцювальна група під керівництвом Уляни Шмериковської.

Після бенкету відбудеться забава під звуки оркестри В. Прошаника. Вступ на бенкет і баль — 10 дол. У всіх інформаціях звертатися на число телефону (516) 878-1242.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

ЗАМІСТЬ РЕДАКЦІЙНОЇ

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА І БАТЬКІВЩИНА

Написав Микола Лівицький, Президент УНР в екзилі

Зовсім недавно з'явився самвидавний документ, опрацьований опозиційною дівчиною в Москві Мальвою Ландою. В цьому документі описується не тільки знущання кагебістів над молодим українським патріотом Степаном Сапеляком, але подається також дуже знаменний факт, що в 55-ту річницю проголошення суверенности Української Народньої Республіки 22-го січня в одному селі в Галичині вивішено синьо-жовті прапори, а біля них були такі написи: „В день незалежности. Хай живе Українська Народна Республіка. Росіяни, забирайтеся". Можна припускати, що такі події трапляються не тільки в одному якомусь селі в Україні і не тільки в Галичині. Але відомості про них не доходять до нас, закордон.

З цього приводу мимохіть приходять на думку твердження деяких українців у західньому світі, що, мовляв, про УНРеспубліку в Україні „вже забули", бо там існує тепер „реальна" УССР, а тому в наших політичних потягненнях ми мали б „виходити" з отої „реальної" УССР і прагнути „усамостійнення" цієї останньої, чи її „перетворення" на УНР. Але, власне, дуже реальні міркування та й сама дійсність наводять на зовсім інші висновки. Традиції і нав'язування до історичного минулого відограють величезну ролю в кожній нації, яка бореться за своє визволення.

Як виглядала б наша національна дійсність, якби сучасні українці, що живуть на батьківщині, „забули" про своє історичне минуле, про славні дії своїх предків? І як можна „виходити" з УССР, якщо ця остання являє собою ніщо інше, як звичайну колонію Москви, її знаряддя для національного й економічного гніту.

Молоде покоління в Україні, відкидаючи оту „реальну" дійсність, тобто російсько-совєтську окупацію, шукає за традиціями минулого, щоб черпати з них наснагу для своєї боротьби і для своїх національних прямувань. Шукаючи за цими джерелами національних взірців у минулому, молоді українці подибують не тільки Княжу чи Козацько-Гетьманську доби нашої державности, які вже надто довго від нас відділені цілими віками, але й зовсім недавню добу нашої новітньої державности у формі Української Народньої Республіки. Про це вони можуть довідатися з оповідань чи переказів старшої генерації, про це можна знайти якісь документи по бібліотеках і про цю добу, добу Української Центральної Ради і Української Народньої Республіки, можна прочитати в різних совєтських виданнях — звичайно, в негативному насвітленні, але ж люди під совєтами дуже добре розуміють, як треба ставитися до чогось, що негативно насвітлює совєтська пропаганда, тим більше ті люди, які самі негативно ставляться до сучасної дійсности під московською окупацією. Ці молоді українці напевно можуть довідатися, що УНРеспубліка була справді вільною українською Державою з уплянованим народоправним ладом, з громадянськими вольностями, з соціяльно-господарчою справедливістю — отже такою державою, якуможуть собі прагнути і сучасні українці в підневільних умовах ворожого окупаційного режиму.

А тому їхні почування линуть до тих часів, коли в Києві було урочисто проголошено вільним українським парляментом: „Від нині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу."

Звичайно, після доби існування на українській території суверенної УНРеспубліки, були й інші державні чи революційні акти, що свідчать про дальшу боротьбу українського народу за свою незалежну державність. Було проголошення незалежности Карпатської України, була спроба відновлення самостійної української державности Актом 30 червня, була славна боротьба Української Повстанської Армії різних формацій. Але то були акти, що торкалися або лише частини української території, або носили революційний характер. Вся соборна Україна існувала, як суверенна Держава, на підставі леґально-державних Актів 22 січня 1918 і 1919 років власне у формі УНРеспубліки. В Галичині існувала Західна Область Української Народньої Республіки. УНРеспубліка проіснувала — весь час в стані війни з зовнішніми силами — всього три роки, але проіснувала з реґулярною Армією, з реґулярним фронтом проти ворожих сил, з визнанням, як суверенної держави, багатьома чужинецькими державами, з дипломатичними представництвами в столицях майже всього світу, з власною валютою, власною нормальнo-явною адміністрацією.

Ось чому Українська Народна Республіка — це не минуле, але сучасне, про яке і тепер ще міркують у міжнародніх дипломатичних колах; ось чому українці в країнах західнього світу влаштовують Свята Державности в день проголошення суверенности УНРеспубліки і чому саме в цей день, 22 січня, в багатьох містах ЗСА чи Канади вивішуються на державних будинках українські національні прапори. А про це все напевно доходять вістки і до наших патріотів у поневоленій батьківщині.

І тому ми маємо велику радість для свого існування і дії Державний Центр і Уряд Української Народньої Республіки в екзилі. І тому наше гасло ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ЯК СУВЕРЕННОЇ ДЕРЖАВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ має глибоке й актуальне значення. Звичайно, це гасло не треба розуміти так, що ми хочемо відновлення всього того, що було в Україні за доби УНРеспубліки. Про державний, суспільно-громадський чи соціяльно-господарчий лад відновленої української держави, навіть про її назву, буде рішати демократичним способом сам український народ у відновленій нашій державі. Ми хочемо відновлення того стану, коли, як за доби УНРеспубліки, український народ міг вільно рішати про свою національно-державну долю. І тому — тому разом з українськими патріотами на батьківщині і в згоді з ними — ми повторюємо: ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА!

Микола Бараболяк

„ЯКЩО ЗАВТРА ВІЙНА..."

Ви чуєте кожного вівтірка о десятій тридцять ранку, як гудуть сирени. Чи прийшло вам коли на думку, що ці сирени можуть загудіти колись в іншій час, попереджуючи лиш на коротку мить страхіття нуклеарної експлозії над нашою головою? Ви запримітили певно трикутні таблички над нижчеположеними частинами будівель із написом "shelter" та його поємністю.

Ви не придаєте тим речам ніякої уваги. Ціла американська громадськість цілковито не підготована до того, що зветься „громадською обороною" на випадок нуклеарної війни.

Ці сирени і ці схови введено в час, коли Америка мала незаперечну перевагу в ділянці нуклеарної зброї, тож не диво, що вся ця „громадська оборона" була трактована і урядом і населенням несерйозно. Хто нам може що зробити?

Недавно слухав на телевізорі і читав я у місцевій газеті підсумки про американську оборону. Наприклад, директор тієї оборони в Чікаго признав, що місто зовсім неприготоване на випадок нуклеарної атаки. "Emergency", як відповідальні за те її розуміють, це радше заходи на випадок торнадо, повені, грізного пожару. В Чікаго має бути 1600 сховищ і працює 92 сирени. Де ті сховища? В підземельних залізницях та у підвалах високих будинків. Як засоби перетривання атаки і радіяції тримають у тих схоронищах пачки з крекерсами, що були там покладені ще у 1962 році. Коли частину тих крекерсів післали до Ґватемалі для жертв землетрусу то люди похворіли від них. Федеральний уряд не дає коштів, щоб замінити зіпсуті крекерси свіжими, то їх не викидають. Постачання води теж під знаком запиту. Є в декотрих сховищах інструменти для виявлення радіяції, але нема експертів, щоб їх вміли обслуговувати. Нема ніяких плянів евакуацій міст. Реґіональна централя в Дулут, Міннесота, працює над ними, але коли ці пляни будуть готові — невідомо. Отже ціла „громадська оборона" Америки зводиться до тих сирен та щомісячних вправ із дітьми у школах.

У пресі часто говориться про перевагу совєтських нуклеарних збросень, про можливість атаки на ЗСА, але тих презумпцій ніхто не бере поважно. Звичайний обиватель навіть думки не припускає, що таке лихо могло б навістити Америку, і турбується безробіттям, інфляцією, „шапінґує", веселиться. А можливість нуклеарної атаки? Хай тим журяться Форд, Кіссінджер, Картер чи Бравн, але ж..? Американець не є психічно приготований на можливість нуклеарної війни.

Війна ця неправдоподібна, але чи може хто дати запоруку, що вона неможлива?? Можливість усе існує, а на можливість треба бути підготованим, як на смерть.

Оборонна філософія Америки наставлена тільки на те, як „відстрашити" потенціяльного противника від нуклеарної атаки, а не, що робити, коли б вона сталась. Совєти беруть до уваги першу можливість, але і другу, що таки може дійти до війни. Вони більш реалістичні і практичні. Коли Америка видає річно біля 80 мільйонів на „громадську оборону", совєтський бюджет передбачує на цю ціль мільярд долярів, не враховуючи того, що там багато приготувань робиться за кошт громадського навантаження.

Та вже ніхто не бере так реалістично і серйозно можливости нуклеарної війни, як Китай. Одною з головних заповідей Мао було — рий підземні тунелі і складай там припаси харчів і зброї. І це вони виконують пляново і систематично.

Недавно появився в „Ню Йорк Таймсі" звіт кореспондента, що мав нагоду оглянути такі тунелі у місті Дейрен, а впевнює він, що такі ж тунелі є у всіх містах Китаю, а навіть у селищах. Той кореспондент описує ті довжезні підземні ходи з численними відгалуженнями на склади харчів, води, зброї, з приміщеннями на школи, шпиталі, малі фабрики, спальні, голі для зборів. А все освітлено, з доброю вентиляцією, з оборонними отворами, наїженими для оборони скорострілами й іншою малою зброєю. З тих тунелів є виходи поза місто, у лісисті околиці для випадів. Китайці вважають, що на випадок нуклеарної атаки вони можуть там перетривати довший час, а відтак відти зачинати партизанку проти ворога, що хотів би окупувати їх край. До такої партизанської війни після нуклеарної атаки вони можуть крім армії, що нараховує біля 5 мільйонів чоловік, біля 100 мільйонів міліції, в тому жінок і дітей від десятого року життя. Великої зброї не мають багато, але вони добре випосажені малою протитанковою зброєю.

Що думати про всі ці оборонні засоби? Чи такі то наївні ці китайці? Мабуть їх побоювання нападу з півночі мають логічне виправдання. Нам не виглядає, що СССР зважився б вмотатись нині у війну проти Китаю, коли на західних кордонах ворог. Але китайці не такі певні, що така можливість не може заіснувати.

Приготовування до громадської оборони — це дуже корисний спосіб вироблення почуття взаємної залежности всіх громадян, спільноти і єдности.

Міста перелюднені. Коли у тих підземеллях будують невеликі фабрики, то це корисне на майбутнє, незалежно від того, чи буде атака, чи ні. Ці підземельні конструкції дають заняття людям, що в Америці, живучи на державних підмогах, нападають на прохожих, виривають їм торбинки, ранять, а то й убивають.

На мою думку, китайці знають, що роблять. Майбутнє не є аж таке певне, щоб уважати „громадську оборону" проти можливої нуклеарної атаки зайвою.

У переговорах про обмеження нуклеарних зброєнь, американська сторона підносить, як арґумент, що московська сторона має перевагу, і мабуть готується до агресії, коли придає таку вагу громадській обороні. Чому у нас це питання так занедбане? Добра оборона — це теж серйозний відстрашуючий атут проти успішної нуклеарної атаки ворога. Москва розуміє і має добре зорганізовану цю ділянку національної безпеки. Китай теж уважає, що громадська оборона — це дуже ефективний фактор їх безпеки. Америка занедбує цю ділянку національного потенціялу і може колись гірко за цю неувагу заплатити.

Автор статті про американську непідготовленість у ділянці громадської оборони так титулував свою статтю „Are biscuits Russia's secret weapon?"—бажаючи сказати, що, коли б дійшло до нуклеарної атаки на ЗСА, ми могли б потрублять власними припасами харчів і у власних сховищах, не треба було б аж ворожої агресії.

Сотні мільярдів іде в ЗСА на конструкцію зброї, якої може не прийдеться ніколи вжити, але на те, щоб приготовити населення на всякий випадок, нема одного мільярда! А той випадок — нуклеарна атака, хоч неправдоподібна, все ж можлива. А на можливості треба бути приготованими. Китайці — розумний і передбачливий народ.

Володимир Мацьків

НАШІ ДІТИ І МИСТЕЦТВО

Працюючи в школах, я мав змогу добре пізнати українських дітей та дещо старшу молодь, серед яких бувало поважне число таких, які виявили зацікавлення до різних родів мистецтва. Деякі з них цікавилися більше народним мистецтвом, як танці, вишивки, кераміка, писанки, а інших цікавило більше індивідуальне мистецтво, тобто літературні, музичні, драматичні твори та інші. Багато з них мали не тільки зацікавлення, але і свого роду таланти. Та так складалося, що лиш деякі з них мали змогу ці таланти належно розвинути, бо обставини життя не сприяли цьому, і поважне число батьків не зрозуміли цього і не допомогли своїм дітям розвинути ці Богом даровані таланти.

Думаю, що зацікавлення мистецькими справами серед нашого молодого покоління не проминуло і тепер, коли ми живемо поза рідною землею. Треба тільки подбати, щоб ці таланти у своєму часі належно розвинулися.

Це тим більше потрібно, бо там, на наших землях, московський варвар нищить всі здобутки нашої культури, яку наш нарід створив на протязі свого існування. Нищить наші музеї, архіви, не дозволяє видавати літературні твори, які не були б змістом згідні з їх наказом, забороняє творити і виставляти такі драматичні й оперові твори, які пригадували б нашу минувшину. Малярі мусять малювати лиш такі твори, які були б пропаґандою для їх задумів і т. п.

Щоб не стати свого роду безкультурною масою, нам треба якнайбільше плекати та розвивати свою рідну культуру. Дуже важливу та конечну ролю в культурі кожного народу виконує мистецтво у всіх його родах, тому нам треба про це серйозно подумати.

Та, на жаль, так тепер складається, що наших мистців у вільному світі не прибуває, а зменшується, бо старші відходять з того світу, а молодих прибуває дуже небагато.

Доказом цього є справа Української Мистецької Студії у Філядельфії, директором якої є проф. Петро Меґик. Давніше навчалось там доволі поважне число нашої молоді, з-поміж якої вийшло кілька вже відомих мистців-малярів. Сьогодні в цій Студії є дуже мала кількість учнів, мимо того, що у Філядельфії живе поважна кількість українців, а між ними багато інтеліґенції.

Взявши до рук нашу газету, часто бачимо статті про праці і заслуги людей, що причинились до поширення нашої культури, тобто науковців і мистців. Це є доказом, що наш нарід вміє цінити таких людей, які працюють на користь свого народу і своєї культури.

Мистецтво є дуже добрим і важливим чинником, який допомагає нам показати себе і свою культуру іншим народам, та тим самим займати відповідні місця серед інших культурних народів в світі.

Тому треба докласти усіх сил, щоб наші діти, головно ті, що мають таланти до мистецтва, не марнували їх, але розвивали та допомагали нашому народові стати на належному місці, та тим самим доказати світові, що наш відвічний ворог не в силі знищити нашої культури. Дуже добре роблять ті батьки, які, побачивши у своїх дітей зацікавлення до деяких родів мистецтва, стараються це зацікавлення посилювати та заохочувати до кращого пізнання даного мистецтва. Дітей, що цікавляться музикою та співом, провадять частіше на концерти визначніших мистців та співаків, а тих, що їх цікавить малярство, різьба, архітектура — провадять до музеїв. Там вони мають змогу побачити, як люди цікавляться мистецтвом та як нагороджують виконавців. Щоб посилити зацікавлення дітей мистецтвом, треба час до часу давати їм відповідні книжки з мистецькою тематикою, щоб вони мали змогу краще запізнатися з цією ділянкою та довідатись, яку ролю відограє мистецтво у розвитку культури даного народу.

Коли дитина оказує бажання вчитись у якійсь ділянці мистецтва, то батьки повинні їй допомогти усіма своїми силами й засобами та заохочувати до праці у даному роді мистецтва. Треба теж старатись, щоб при кожній сприяючій нагоді виясняти дитині, яку ролю відограє дана ділянка мистецтва в культурі народу та як нарід старається віддячуватися мистцеві за його працю. Це буде дуже важливим засобом до усвідомлення кандидатів на мистців та заохотою до їх дальшої успішної праці.

Маючи переконання, що наші усі люди, що мають діти у шкільному віці, мають відповідну освіту, і вони розуміють як слід цю заохоту до студіювання мистецтва, яке нам під цю пору дуже потрібне, а то й конечне, — бо рідної культури не можна купити за гроші, ні винайняти у чужих, ми мусимо її самі здобути власною працею, власними талантами та власним зусиллям, а тим самим показати світові, що ми належимо до народів, яких культура почала розвиватися від дуже давніх часів. Тому подбаймо, щоб не змарнувалась ні одна наша дитина, яку наш Творець надiлив мистецькими талантами.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОХВАЛЬНИЙ ПОЧИН

Думаю, що варто привітати почин Громадського комітету міста Ню Йорку, який вирішив не влаштовувати цього року академії для відмічення Січневих роковин, тільки ставить п'єсу Миколи Куліша „Мина Мазайло".

Цей твір нашого визначного драматурга є актуальним і тепер. Справа особистої та національної ідентичности представлена в творі проблемою вживання української мови, прізвищ та імен. Сьогодні ця ситуація не менше пекуча, як була вона у двадцятих роках. І сьогодні є проблеми виявy особистого обличчя, чи почуття меншевартости, чи дрібноміщанського підшивання до сильнішого або до більшости. Ця сатира М. Куліша сьогодні не є тільки коментарем про українців в УССР у двадцятих роках чи в сімдесятих: в цій п'єсі можна побачити й наших братів на Заході.

Лариса М.Л. Онишкевич

ПОДЯКА АВТОРЦІ

Ще не так давно в „Свободі" був куточок під заголовком „Голос читачів". Тепер того голосу не чути... Не знаю з якої причини: чи самі читачі стали „безголосими", чи, може, Редакція „позбавила їх голосу", відібравши в них той куточок, де вони висловлювали свої думки про той чи інший допис.

А зринула в моїй голові ця згадка тому, що на мене зробили велике враження два дописи пані Лесі Лисак: один був видрукований в часописі за 18-го грудня п. з. „Святий Отче Миколаю..." а другий за 6-те січня п. з. „Не плач, Рахиле..." Ці дописи знайшли дорогу до мого серця і я б хотіла подякувати письменниці за них.

Л. Д. Данчук

Філядельфія

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Любов КОЛЕНСЬКА

ДЖЕННІ, ВЕРНИСЯ!...

— 7 —

Вийшовши, Наталка була лиха на себе, за свою надмірну гордість, за недобрі слова. Таж Дженні тільки з добрим словом звернулася до неї.

— Ну і як цим разом тобі сподобалася Наталка? — спитала Христина Дженні.

— Надзвичайно зарозуміла і нечемна, але добре, що в неї ці риси проявились, не маю жадних ілюзій. Можеш бути спокійна, мамо, бо я повертаюсь до свого давного життя.

— Не маєш, чого жалувати, Дженні. Нам з нею не по дорозі. Може підемо пройтись? — І, обійнявши дочку, Христина з нею вийшла в сад.

Дженні збунтувавшись, відкинула від себе думки про своє походження. Повернулася до свого товариства, запрошувала друзів додому або з ними кудись вибиралася. Вдома перебувала не часто, вимовляючись, що їй тепер потрібно довше просиджувати в бібліотеці. Тим часом вона просто боялася бути вдома. — Христина надто нагадувала їй недавній конфлікт. Ще читала книжки, але не українські. Одначе, це навчалася потрохи української мови, бо завважила, що це її матері справляло приємність.

Джек, побачивши, що Дженні не повертається до українських тем, був видимо вдоволений і раз їй сказав: — Я знав, що всі ці нісенітниці проминуть, бож ти моя дочка і думаєш як всі англійці раціонально. — А потім, усміхнувшись і попестивши її по волоссю, додав: — У моєму бюрі працює дуже гарна людина, молодий чоловік, він щойно приїхав з Англії. Хочеш запрошу його на вечерю?

Але Дженні заперечливо хитнула головою: — Ще не сьогодні, тату. Зрештою я кожного дня бачуся з молодими людьми.

Прошуміла весна. Дощі і сонце зодягали землю, наче молоду перед весіллям — і вона розцвітала і ряснiла барвами, і тривожила духмяними пахощами...

Дженні закінчила університет. Вона стояла біля університетського будинку, а довкола неї зібралися з китицями квітів. Стояла розгублена, задумана, бо з її думки не сходило одне прізвище, що нагадувало українське.

І вона, раптово залишивши приятелів, підійшла до тієї дівчини з українським прізвищем і поспитала: — Ви українка?

— Так, я українка. Моя прабабуня приїхала з України, а мій дідусь ще й до сьогодні називає мене не Мері, а Марійка і тут поміж товаришами — я Марійка. Лише моя мати називає мене Мері, але дідусь цього дуже не любить. Від свого дідуня і бабуні я навчилася української мови і завжди до них нею говорю. А свого дідуся я люблю найбільше. Та що це я так розговорилася...

Дженні якось зразу всією душою пристала до Марійки і навіть сказала їй щось ламаною українською мовою. І стали вони дружити.

А там Марійка прийшла до Дженні.

Звідкіля в тебе Стефаникові новелі? А оце я бачу переклад Мороза і Осадчого. Це незвичайні твори! У них страждання великі, поза межами людського болю, але й нескорність української людини... —

— Маю не тільки ці книжки, — і замовкла. І Марійка побачила, що краще її не розпитувати.

Одного разу Дженні сказала Марійці: — Ще й досі не можу віднайти себе і зрозуміти, чому в мені раз-у-раз повертається бажання пізнати країну, звідкіля походить моя мати.

— То чому тобі не піти за цим бажанням? — спитала Марійка. — Хіба щось у цьому є злого? Мій дідуньо подарував мені повне видання творів Лесі Українки, я тобі позичу.

— Ні, рішучо відповіла Дженні, сердито стріпнувши пасминкою волосся, що набігло на її чоло — Не читатиму, бо навіщо це мені придасться, ще дужче мулятиме душу. — І швидко перейшла на іншу тему.

Проте, коли відійшла Марійка, вона таки розгорнула книжку Мороза і наново почала її читати, забувши, що до них на вечерю прийшли гості і вона має переодягнутись.

Вже й Христина заходила: — Дженні, та ж до нас гості прийшли, допитуються за тобою... Підійшла ближче і побачила „Бумеранг" Мороза. І по обличчю її промайнули не то смуток, не то радість.

До гостей не вийшла, зателефонувала до Марійки і слухала, як вона їй розповідала про Мороза, Чорновола, Степанію Шабатуру, слухала як якусь надзвичайну пісню, що мимохіть кудись її проти волі забирає...

На другий день вранці зателефонувала Марійка. Її голос був радісний і схвильований, і Дженні здавалося, що вона бачить перед собою Марійчині зеленкаві, русалчині очі: — Сьогодні мене ввечері чекала несподіванка. Чи ти уявляєш собі, який мій дідуньо добрий! Замість дарунку на мою ґрадуацію він обіцяв мене вислати в подорож по Україні. І я їду! Чи ти можеш собі уявити, яке в мого дідуня золоте серце! Та ж у нього грошей обмаль...

Посеби́в телефону залягла мовчанка. Дженні відчувала, що з від'їздом Марійки все посіріє, і вона залишиться самотньою.

— Гей, Дженні, Що сталося, чи ти там ще є?

— Я тут. Я думаю над тим, чи й мені з тобою не поїхати. Запитаю в батьків — коли дозволять — поїду.

Спочатку Джек противився, він сказав, що його батьки віддавна чекають на Дженні і будуть невдоволені, якщо він приїде сам. А потім передумав і погодився.

(Продовження буде)

В Ню Йорку проголошено...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

У своєму короткому слові Комішенер Скопета сказав, що він є близько ознайомлений з місцевою українською громадою. Він виріс і жив в т. зв. „Українському Давнтавні" майже ціле своє життя і часто заходив до українських крамниць.

В Проклямації говориться, що українці в Ню Йорку зробили великий вклад в різноманітну і багату культурну спадщину міста і відігравали важливу ролю в житті Ню Йорку".

Присутні під час церемонії: інж. Евген Івашків, голова місцевого Відділу УККА; о. Севастіян Шевчук і сестра Жерарда, ЧСВВ, з 12-ма учнями школи св. Юра, Ірина Куровицька, станична Пласту, та сім пластунів і пластунок, Корнель Василик, голова Осередку СУМА, та сім сумівців і сумівок, Гарі Полчі і Михайло Дацов, Українські Американські Ветерани, Григорій Яремчук, б. вояки І-шої УД УНА; Аскольд Лозинський, ТУСМ, пані: Серафин, Карпевич і Полчі — Союз Українок Америки, Богданна Чорторийська, ОЖ ОЧСУ, Микола Хоманчук, голова Окружного Комітету УНСоюзу, мгр Іван Базарко, д-р Володимир Душник і Роман Крупка — Централя УККА, та адв. Юрій Волинець.

Відзначення Дня Української Незалежности відбудеться в неділю, 23-го січня, в залі Фешен Інституту при 24-ій вулиці, постановкою п'єси „Мина Мозайло" драматичним театром „Заграва" з Торонта.

„СЛОВО О ЗАКОНІ І БЛАГОДАТІ"

„Отож, чи ми уневажнюємо закон через віру? Зовсім ні! Навпаки, — ми зміцнюємо закон". Римлянам 3:31.

В одинадцятому столітті, перший український митрополит, Іларіон, в своюму творі „О Законі й Благодаті" розуміє під символом закону Старий Завіт, а благодань, — це Новий Завіт. Він вірно протиставить благодань законові. Вірно, бо так само просвічав ап. Павло своїх земляків, що Старий Завіт, тобто закон мав тільки „тінь майбутніх благ" Нового Завіту (До Євреїв 10:1).

В дванадцятому столітті Кирило, єпископ Турівський, виголосив проповідь на Провідну Неділю. Він мабуть не читав твору Іларіона, а зацитовані слова ап. Павла може не зглибив, бо він сказав в тій проповіді, що „скінчився старий закон з пророками й суботами, а настав Христовий закон з неділею. Тут мова не тільки про Старий і Новий Заповіт, але також про Десять Божих Заповідей.

Сьогодні, в двадцятому столітті християнство поділене на дві групи. Одна вірить в Бога і Христа, на другому місці в них є церква і люди, які її очолюють. Часом в практиці ці люди важніші від Христа. Потому є Десять Божих Заповідей, часто не в оригінальному тексті. Десь на кінці є біблія, часом вище, часом нище, часом нарівні з традицією.

Друга група вчить про спасіння тільки через віру. Десять Божих Заповідей не відкидається, але респект до них вже не такий, який існував в перщій, апостольській церкві. Всіх, які ще мають пошану до Десять Божих Заповідей, особливо в його оригінальній формі, таврується іменем законників, які хочуть законом спастися. Позиції тої групи оправдується книгами Нового Завіту, особливо, ап. Павла і писаннями реформаторів, головно Мартина Лютра.

Немає сумніву, що Павло і Лютер були Божі мужі, але вони були також глибокі мислителі. Тому до писань Лютра можна застосувати оцінку ап. Петра про твори Павла, мовляв, там „дещо тяжко зрозуміти", що деякі „перекручують". (2 Петра 3:16).

Про закон і благодать, чи закон і віру писав багато ап. Павло в листі До Римлян, натомість Лютер викладав то послання на університеті в Віттембергу. Порівняймо їх думки:

Павло: „Во ділами закону не оправдується жадне тіло"; Лютер: „Оправдання не потребує діл закону". Лист До Римлян: „Все ж таки закон святий... чи зостанемося в грісі? Зовсім ні"! Виклад Лютра: „Ми виконуємо добрі діла, тому що ми є оправдані". Лист До Римлян 6:12. — „Нехай не царює гріх у вашому тілі": Лютер: „Оправдання вимагає живої віри, яка робить свої власні діла". І ще раз Павло: „Законом бо пізнається гріх". Лютер: „Закон робить нас свідомими гріха". Вкінці такий парадокс Павла: „Де збільшився гріх, там ще більше збільшилася ласка". Для Лютра, — це значить, треба покірно стати грішником, який надіється на оправдання тільки благодаттю.

Тут може забагато теології, але наша ціль є показати наше розуміння ап. Павла і Лютра: Не шукаємо спасіння в ділах, закон нам потрібний, щоби ми побачили нашу нікчемність, кров Христа, — це конечність для нашого вибілення і спасіння, добрі діла, включно з послухом відносно Декалогу, потрібні для прославлення Вога. „Так нехай сяє світло ваше перед людьми, щоби вони бачили ваші добрі діла, і прославляли Бога" (Матвія 5:16).

З любов'ю до Вас —

INFORMATION SERVICE OF UKRAINIAN ADVENTISTS
227 West 46th Street, New York, N.Y. 10036

СВЯТКУВАННЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

лічного Відділу УККА. У цих урочистостях візьмуть участь також члени Екзекутиви УККА — проф. д-р Л. Добрянський, Иосип Лисогір, ред. І. Білинський, проф. д-р П. Стерчо, д-р В. Душник, д-р М. Снігуровин, мгр І. Базарко та інші.

НЮ ЙОРК, Н.И. — Громада цього метрополітального міста відзначатиме Свято Державности іншим, як досі практиковано способом. Після Богослужб в неділю 23-го січня, о год. 4-й по полудні в залі Фешен Інституту при 24-й вулиці, драматичний театр „Заграва" з Торонта ставитиме п'єсу М. Куліша „Мина Мазайло". Перед п'єсою голова КОУАО інж. Є. Івашків скаже коротке вступне слово, а д-р А. Сливоцький виголосить святочну доповідь. Будуть прочитані також проклямації губернатора Кері і посадника Біма.

НЮ ГЕЙВИН, КОНН. — Українська громада великого Ню Гейвену, під проводом місцевого Відділу УККА відзначатиме Свято Державности репрезентативним бенкетом в суботу, 22-го січня, в готелі Шератон Парк Плаза, в якому візьме участь губернатор стейту Ела Грассо, сенатори і конгресмени та інші запрошені гості. Бенкет відкриє і виголосить святочну промову д-р М. Снігурович. Після бенкету — баль з танцями. В неділю, 23-го січня, після Служб Божих, відбудеться маніфестація і покладення вінка під пам'ятником поляглих вояків.

ЧІКАГО, ІЛЛ. — В суботу, 29-го січня ц.р. заходами Відділу УККА тут в готелі Шератон — 505 Н. Мічіґен евеню, відбудеться великий репрезентативний бенкет з нагоди 59-ї річниці Державности України. Бенкет розпічнеться о год. 6-й вечора коктейлем. В урочистостях візьмуть участь представники уряду та етнічних груп. В мистецькій частині виступить молодечий хор „Спудеї" та відомий ансамбль бандуристів ОДУМ-у. Будуть вручені грамоти „Людини року", що їх кожнорічно у День Свята Державности вручає Відділ УККА визначним особистостям церковного, політичного і громадського життя.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Святочна Академія з нагоди Свята Державности відбудеться тут в суботу, 22-го січня о год. 6:30 вечором в залі Гайскул для дівчат при Брод і Олней вулицях. В Академії, яку організує кожнорічно Відділ Українського Конґресового Комітету Америки, візьмуть участь: ред. А. Драган, П. Андреадіс, хор „Прометей", тріо СУМА „Соловейки", студенти Д. Варварів, У. Вачинська, О. Завадівський і А. Бойко. В неділю, 23-го січня буде відслужена Архиєрейська Служба Божа в намірені українського народу в УКСоборі при Френклін вулиці, а в УПКатедрі при 5-й вулиці о год. 10-й рано.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н.ДЖ. — В неділю, 23-го січня о год. 4-й по полудні в залі УНДому при 96 Фліт вулиці відбудеться, заходами Відділу УККА, Свято Державности і Соборности в програмі якого візьмуть участь: д-р А. Лозинський — святочна доповідь, ансамбль бандуристок ім. Лесі Українки з Бавнд Бруку під керівництвом Ніни Галіон, танцювальна група Пласту з Джерзі Сіті і діти Школи Українознавства. О год. 10-й ранку буде відправлена Торжественна Служба Божа в намірені українського народу. В суботу, 22-го січня відбудеться церемонія вивішення прапору на будинку міської ратуші.

РОЧЕСТЕР, Н.И. — Свято Державности і Соборности відбудеться тут заходами Відділу УККА також у формі репрезентативного бенкету в суботу, 29-го січня ц.р., в залі Чембер оф Комерс, 55 Ст. Пол вулиця. Святочну промову виголосить д-р Мирон Куропась. З привітами виступлять посадник Рочестеру Раєн, конґресмен Канебел, а у мистецькій частині візьмуть участь: Йосиф Гошуляк, Тетяна Ткаченко, Марія Бах, дівочий квінтет „Марічка" (керівник Олена Глібович), танцювальний ансамбль ОДУМ-у „Веснянки" ((керівник М. Бавдецький). Церемонія підписання проклямації і вивішення прапорів відбудеться 21-го січня о год. 11:30 перед міською ратушею.

ГАРТФОРД, КОНН. — Святочна Академія з нагоди Свята Державности відбудеться тут заходами УККА і у співпраці з іншими організаціями в неділю, 23-го січня ц. р. о год. 5-ій по полудні в залі УНДому. Того ж дня в ранніх годинах будуть правитись Служби Божі в намірені українського народу.

ДЕТРОЙТ, МІЧ. — Українці Південно - Східнього Мічиґену відзначатимуть Свято Державности і Соборности в неділю, 23-го січня ц. р., о год. 3:30 по полудні в авдиторії Фіцджералд Гайскул, Раєн і 9-та Миля, Ворен, Міч. В програмі слово сенатора ЗСА Роберта П. Ґриффина англійською і Нестора Щербія українською мовами, виступ поета Олекси Веретеченка і хору „Дніпро", чоловічого і мішаного, з Клівленду під диригентурою Є. О. Садовського.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО. — Свято Державности відбудеться тут заходами Українських Злучених Організацій — Відділу УККА в суботу, 2-го січня, о год. 7:30 вечором, в авдиторії середньої школи св. Йосафата в Пармі, Огайо, у формі великого бенкету, на якому святочне слово виголосить д-р В. Базарко в українській мові і конґресменка Марі Роз Окар в англійській. Програма бенкету включає апель молодечих організацій, виступ хору „Дніпро", сольоспів Галини Яцишин, фортепіяновє сольо Ярополка Лассовського. Після бенкету — баль з музикою при оркестрі „Дніпро" О. Строцького.

БОФФАЛО, Н. И. — Бенкетом і балем відбудеться відзначення річниці Державности і Соборности в боффалівській громаді в п'ятницю, 21-го січня, в готелі Статлер Гілтон. Імпрезу відкриє голова Відділу УККА Василь Шарван, а промови виголосять д-р Едвард О'Конор, колишній комішенер для переміщених осіб, і д-р М. Лоза; молитву проведе о. митрат д-р Павло Івахів. В мистецькій частині візьмуть участь: Солістка Марійка Чолій, хор „Бурлаки" та інші. День 22-го січня буде проголошений „Українським Днем" в повіті і місті.

ЙОНКЕРС, Н. И. — Свято Державности в цій громаді відбудеться в неділю, 23-го січня о год. 5-ій по полудні в залі Українського Народного Дому при 301 Палісейд евеню. Святочну доповідь виголосить мгр Іван Базарко, екзекутивний директор УККА, а мистецьку частину виповнить виступ хору Осередку СУМА ім. ген. хор. Т. Чупринки з Ню Йорку „Жайворонки" і місцеві сили.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Дня 22-го січня відбудеться тут церемонія вивішення прапорів на міському майдані в приявності посадника І. Феника, міських радних та представників української громади. Святочна Академія відбудеться в неділю, 23-го січня о год. 4-ій по полудні в залі Української Централі св. Димитрія. В програмі виступ українських танцювальних ансамблів, інсценізація, деклямації тощо. Промови виголосять Архиєпископ УП-Церкви Владика Марко й інж. Володимир Янів.

АСТОРІЯ, Н. И. — Академія для відзначення 59-ої річниці Державности і Соборности відбудеться тут в неділю, 30-го січня, о год. 3-ій по полудні в залі Браєнт Гайскул (48 вулиця і 31 евеню) з участю хорів, танцювальних ансамблів мистецької школи народних танків і балету, тощо. Головну промову виголосить д-р Мирон Куропась.

СИРАКЮЗИ, Н. И. — Святкування річниці Української Державности і Соборности відбудеться тут в неділю, 23-го січня ц. р., о год. 5-ій вечором в УНДомі. Святочну промову виголосить д-р Іван Подюк, учасник Визвольних змагань, а в мистецькій частині виступлять: Осип Гошуляк, бас - баритон, хор „Сурма", мандолінова оркестра СУМА, Христя Клюфас — фортепіянове сольо і Вітя Тимченко — деклямація. Рано о год. 10-ій — Служби Божі в українських церквах.

НЮ ДЖЕРЗІ. — Ціллий ряд громад в цьому стейті — Кларк, Гілсайд, Ірвінґтон, Мейпелвуд, Мавтен - сайд, Скач Плейнс, Юніон та багато інших відзначатимуть торжественно День Української Незалежности, а також влаштовують одне велике торжественне відзначення в місцевості Сідар Грув, що його організує кожного року Координаційна Рада УККА цього стейту в суботу, 22-го січня о год. 1-ій по полудні в ресторані Фраєр Так Інн формою бенкету, на якому губернатор стейту Бренден Бирн особисто відчитає свою проклямацію. В неділю, 23-го січня відбудеться в Ірвінґтоні о год. 4-ій по полудні в авдиторії середньої школи окремий концерт з виступом хору „Прометей" з Філядельфії, мішаного хору церкви св. Івана Хрестителя, піяністки Марти Цибик, солістка Раїса Дідов - Волуйчик, курінь юначок місцевої пластової Станиці. Святочне слово виголосить проф. Ляриса Онишкевич. Посадник міста Роберт Міллер особисто відчитає проклямацію.

ПІТТСБУРГ, ПА. — Відділ УККА в Піттсбурщині влаштовує Січневі Роковини в неділю, 30-го січня ц. р. о год. 4-ій по полудні в приміщенні української католицької церкви. Святочну доповідь виголосить мгр Юрій Шимко — генеральний секретар СКВУ, а в мистецькій частині виступить ансамбль „Марічка" під керівництвом Олени Глібович.

ЯНГСТАВН, ОГАЙО. — Місцевий Відділ УККА влаштовує тут Свято Державности в неділю, 23-го січня, в церковний залі св. Анни при 4310 Кірк ровд. Святочне слово виголосить о. Володимир Височанський в англійській і д-р Богдан Чепак в українській мові. Початок програми год. 4-та по полудні. Мистецьку програму виповнять місцеві сили.

Тут подано в хронологічному порядку святкування Річниці Української Державности тільки тих організацій і Відділів УККА, які оголошувались у „Свободі". Річницю Державности і Соборности відзначатиме ціла українська громада в ЗСА і в інших країнах вільного світу, як також українські патріоти в Україні.

Замість квітів на свіжу могилу Мистця

бл. п. Ярослава Паладія

на стипендію 28-го Відділу СУА жертвують:

п-тво Карапінки і Гречаки	$30.00
Осип і Софія Андрушків	15.00
Роман і Світляна Андрушків	30.00

Дружині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що у суботу, 15-го січня 1977 р. упокоїлась в Бозі, наша Найдорожча МАМА й БАБЦЯ

бл. п.

ІРЕНА НОВОСАД

ПОХОРОН відбувся 19-го січня 1977 р. в Чікаґо, Ілл.

В глибокому смутку —
СИНИ з РОДИНАМИ

В глибокому смутку ділимося з Приятелями і Знайомими сумною вісткою, яка надійшла з України, що в дні 12-го червня 1976 р., на 51-му році життя, несподівано, відійшов у Вічність, наш Шкільний Товариш з гімназії в Любачеві

бл. п.

Д-Р ОРЕСТ ГОРНИЦЬКИЙ

останньо, головний лікар-хірург у Бориславі, син бл. п. о. Юліяна і Меланії Горницьких з Любачева.

Осиротив дружину Надію, сина і дочку та сетру Марію у Львові.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ буде відправлена в п'ятницю, 28 січня 1977 р. о год. 9-ій рано, в церкві Христа Царя у Бостоні.
Проситься про молитви за спокій душі Покійного.

о. дек. ПЕТРО ОГІРКО
ПРИЯТЕЛІ і ЗНАЙОМІ Покійного

УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ КОЗАЦТВО „ЧОРНОМОРЕ" в ЗСА, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.

ділиться зі своїм Членством та Українським Громадянством сумною вісткою, що 19-го січня 1977 р. у Гантері, Н. Й., після важкої недуги, передчасно відійшов у Вічність

сл. п. професор-скульптор

ЯРОСЛАВ ПАЛАДІЙ

нар. 21 квітня 1910 р. на Буковині, Україна,
Батько Українського Академічного Козацтва „Чорноморе", член Об'єднання Українських Мистців Америки, член Української Буковинської Громади в Ню Йорку та член інших громадських організацій в ЗСА.

ПОХОРОН Тлінних Останків відбудеться в суботу, 22-го січня ц. р. в год. 11-ій перед полуднем на українському кладовищі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині та Родині Покійного висловлюємо щирі співчуття.

За Українське Академічне Козацтво „Чорноморе":
Володимир Гнідий, старший — Отто Венке, писар

З НАШИХ БУДНІВ

ГОСТІ З ТОРОНТА

Під кінець ,,старого'' року відвідав наше місто один торонтський земляк, що не бачив рідного ,,давнтавну'' яких 5-6 років. Зміни, які тут за той час наступили, підняли земляка на дусі, позитивно його настроїли. Передовсім сподобалось йому, що з Другої евеню позникали ,,гіппіси'', а появились нові широкі тротуари. Похвалив Дирекцію Українського Народного Дому за те, що відсвіжила й відмалювала зверху народну твердиню. Дав кредит, як кажуть американці, Управі СУМА за те, що притулила в своєму хмаротязі Літературно-Мистецький Клюб. Як колишній активний футболіст львівської ,,України'', хотів також оглянути імпозантний будинок УСК-у, але тоді там відбувався капітальний ремонт. На дружній розмові, — в клюбі ,,Лис Микита'', очевидячки, — земляк зробив таке цікаве запримічення:

— Колись, якщо пригадуєте, в Краю так говорили: ,,Український Львів, польські вулиці, а жидівські кам'яниці''. А про ваш ,,давнтавн'' я можу сказати ось-що: ,,Американський Ню Йорк, жидівські вулиці, а українські кам'яниці''.

Розуміється, гість з Торонта простояв з-півгодини часу перед структурою нової церкви св. Юра і висловився з признанням про стилеву баню, яку тоді оббивали бляхою. Був також у ,,старій'' церкві на Богослуженні і приємно його вразило, що під час проповіді отець парох не ,,жебрав'' грошей на будову, а безкінечно дякував парафіянам за те, що так багато дають! Гість сказав також кілька теплих слів на адресу харчівні під парафіяльним урядом, під управою п. Тимоша Шевчука:

— Це дуже велика вигода, — сказав, — вийшовши з церкви та піднявши душу до Бога, зійти пару східців униз і підкріпити немічне тіло смачними варениками.

Правда, трохи здивувало нашого земляка, що на Другій евеню так часто чути польську мову... Ніби, звідкіля набралося в серці ,,давнтавнської'' України так багато поляків? Але місцеві патріоти зараз потішили його, що це не поляки так ,,цвенькають'', а новоприбулі з ,,відзисканих'' земель українці, і не з любови до ,,ойчистого єнзика'' вони так говорять, а на злість нам, скитальцям, — за те, мовляв, що ми вже знаємо і часто вживаємо англійську мову, а вони, сараки, ще не вспіли її навчитися...

Наприкінці приємно запримітити, що в цю неділю, 23-го січня, в нас буде нагода почути й побачити більше сусідів-торонтців, коли нашу Метрополію відвідає театральний ансамбль ,,Заграва'' з Торонта, що виставить в залі Фешен Інституту неперевершену комедію Миколи Куліша ,,Мина Мазайло''.

Ікер

РОСІЙСЬКІ ПОЛІТВ'ЯЗНІ..

(Закінчення зі стор. 1-ої)

СССР з 19-го серпня 1938 року автоматично оголошував громадянами СССР усіх, що були підданими колишньоі російської імперії на 7-го листопада 1917 року. Особи, які проживали на території Литви, Латвії, Естонії, ставали громадянами СССР з моменту видання декретів про включення тих республік у склад СССР в серпні-вересні 1940 року. Громадян тих країн ніхто ніколи не запитував про їх згоду на зміну громадянства. Це саме стосується і мешканців Бесарабії (Указ із 8-го березня 1941 року). Ви погодитесь, що таку процедуру годі вважати умовами повної свободи. Як же стало широко відомим після XX З'їзду КПСС, часи, що їх називається тепер періодом культу особи, характеризувалися такими методами розв'язання національного питання, як депортація цілих народів та широкі репресії, що очевидно не сприяло свобідному волевиявленню чи національному самовизначенню. Аколись інші ченню. А колись інші народи ченню.А колись інші методи, що їх стосували в той час, згодом піддавалися виправленню, то істота справи не змінювалася. До цього часу серед наших товаришів по ув'язненню є представники різних народів, чия вся вина полягає в тому, що вони позволили собі обмірковувати їхнє право, передбачене статтею 17-ою Конституції СССР (Право про вільний вихід Республіки із складу СССР). В наслідок цього деяких із них суджено за статтею 64 карного кодексу РСФСР та аналогічними статтями карних кодексів союзних республік, як за злочин проти територіяльної недоторканости СССР. До цього часу неопротестовано і не скасовано вироків проти цих осіб, що безумовно має певний вплив на всіх громадян СССР різних радянських республік , що бажали б обмірковувати вищезгадане право. Практика, що її останнім часом широко застосовується, а саме: засудження тих осіб за статтею 70-ою карного кодексу РСФСР (та за аналогічними статтями карних кодексів союзних республік) так само не сприяє свобідному обмірковавнн різними народами, що заселюють СССР, про їх внутрішній і зовнішній політичний статус. Таким чином в СССР ніколи не існували умови повної свободи, що позволили б народам СССР визначити свій внутрішній і зовнішній політичний статус, як це передбачено пунктом 8 Кінцевого Акту в Гельсінках.

Виходячи із тут викладеного, політв'язні Владимірської тюрми, росіяни за національністю, звертаються до Вас з наступною пропозицією:

1) З метою можливо найдокладнішого виконання пункту 8 Кінцевого Акту і створення умов, визначених тим пунктом, як необхідних, пропонуємо Вам сприяти покликанню спеціяльної комісії з представників 35-ти країн (які підписали Гельсінкське домовлення), що одиноко була б уповноважена визначити за принципом погодження і відповідністі реальної ситуації з вимогами Акту, та контролювати здійснення в СССР того пункту Кінцевого Акту.

2) Під наглядом цієї комісії забезпечити на території союзних республік збереження умов повної свободи (як ті умови розуміють 35 країн, що підписали Акт), у яких населення, що заселює ці республіки, могло б обмірковувати минулий, сучасний і майбутній статус своїх народів. Як мінімум — це мало б означати — дотримування на території союзних республік вимог Загальної Декларації прав людини, однак достатня відповідальність створених умов з постановами Акту може бути призначена тільки вищезгаданою спеціяльною Комісією. Тривалість періоду для широкого і свобідного обміркування цими народами внутрішнього і зовнішнього політичного статусу визначається так само вищезгаданою Комісією 35 країн.

3) Уможливити всім особам,що розглядають якунебудь конкретну союзну республіку за свою фактичну — історичну чи духову — батьківщину, свобідно прибути на територію цієї республіки і взяти участь в обміркуванні її політичного статусу на рівних правах з громадянами цієї республіки.

4) У погодженні зі згаданою Міжнародною Комісією і в згідності зі статтею 49, праграф Е, Конституції СССР, провести всенародний (референдум) на територіях союзних республік, що входять в склад СССР. Контроля проведення такого опиту (референдуму) як і ствердження його вислідів так само має бути визначена згаданою спеціяльною Міжнародною Комісієї.

50 На випадок, коли спеціяльна Міжнародна Комісія прийде до висновку про порушення прав, кого б це не було, у процесі проведення референдуму, або якщо прийде до висновку, що створені умови для свобідного волевиявлення недостатні,—мають знову бути повтореними процедури обміркування і проведення опиту.

6) Коли названа Комісія ствердить, (правильність опиту), то вислід опету (референдуму повинен бути негайно і без спотворення оформлений відповідним указом, як закон СССР, та має бути проведений в життя.

В КОНҐРЕСІ ЗСА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

status of Ukraine was reflected in the Captive Nations Week Resolution passed by the Eighty-sixth Congress in July 1959, and signed by President Dwight D. Eisenhower into Public Law 86-90;

Whereas for the past two decades the Congress, Governors of our major States, and mayors in our largest cities have consistently observed the indomitable spirit of independence and creative assertions of the Ukrainian people and their sons and daughters in America;

Whereas we are called upon in this our Bicentennial year to rededicate ourselves to those principles of liberty and freedom which gave us birth; and

Whereas the independent Ukrainian National Republic, which was established by democratic, popular vote, and national self-determination on January 22, 1918, was modeled after our own and was one of the first to proclaim freedom for its people in the area of the traditional Russian Empire:

Now, therefore, be it

Resolved, That the President is authorized and requested to issue a proclamation to designate January 22 of each year (the anniversary of the proclamation which delcared Ukraine to be a free and independent republic) as Ukrainian Independence Day, and to invite the people of the United States to observe such day with appropriate ceremonies.

З уваги на те, що теперішній статус України був віддзеркалений в Резолюції про Тиждень Поневолених Націй, яку в липні 1959 р. схвалив 86-ий Конґрес і яку своїм підписом перетворив в Публічний Закон 86-90 президент Двайт Д. Айзенгавер;

З уваги на те, що протягом двох десятиліть Конґрес, губернатори наших провідних стейтів та посадники наших найбільших міст постійно вшановували нескорений дух самостійности та творчі змагання українського народу та синів і дочок того народу в Америці;

З уваги на те, що в році 200-ліття нашої Незалежности ми зобов'язані наново посвятитися тим принципам волі і свободи, які дали почин нашій державі; і

З уваги на те, що самостійна Українська Народна Республіка — яка була створена демократичним і загальним голосуванням та самовизначенням народу 22 січня 1918-го року — брала собі за приклад нашу власну Республіку і була однію з перших, що проголосила свободу для свого народу на території традиційної Російської імперії:

Отже, з уваги на те нехай буде рішено,

Щоб уповноважити і закликати Президента видавати кожного року проклямацію, визначуючи 22-го січня (річницю проголошення України вільною і самостійною республікою) Днем Української Незалеж ности і заохочуючи населення З'єднаних Стейтів відзначувати той день відповідними церемоніями.

,,Пісня України" в Лос Анджелесі

Ось уже дов' ий час українці Південної Каліфорнії мають насолоду слухати щотижневу радіопередачу „Пісня України", що її ведуть Марійка і Святополк Шумські. Кажу „насолодою", бо місцеві українці може й не настільки цінують ту програму, приймаючи це, як звичайну річ там, але треба таким українцям пожити довший час десь без української громади, без Церкви, без Народного Дому й імпрез у ньому і тоді вони усвідомлять собі цінність тієї програми. Якраз у такому місті живучи, я очікую з нетерп нням копії чергової касетки з „Пісні України", щоб ще і ще раз переграти її й думками перенестися туди, в ті місця, про які так гарно говориться і співається в тих програмах, — В ті часи, що їх так майстерно Марійка і Святополк відтворюють у словах й у музиці. Ось касетка з програмою про Карпати, про Івана Франка, Лесю Українку, Листопадовий Зрив, Різдво українське... Кожна касетка — перлина художнього слова й української пісні.

Як довідуємось, тексти програм пише п. Шумський, будуючи їх на історичних фактах і народних переказах; сам творить мистецький стиль і форму передач, а Марійка, його дружина, з її врodженою артистичністю доносить, разом із чоловіком, до сердець слухачів. Пісні, що ними так багата програма „Пісні України", виконані професійними силами. Треба лише дивуватись, де й як керівники програми дістають такі різнородні й якісні платівки для своїх програм. Дуже добре роблять керівники програми, що не переривають своїх передач різними комерційними оголошеннями, а подають їх завжди на початку програми, чим роблять програму дуже сприємливою, а до тих, що фінансують своїми оголошеннями програму, викликають ще більше симпатій і доброзичливости, ніж якщо б комерційні оголошення влізливо переривали програму. На жаль, не маю під руками списку тих патронів, які уможливлюють існування програми, як і списку окремих меценатів, які, буває, і без комерційности просто оплачують своїми грішми всю програму — усім їм належить глибока і щира подяка від слухачів.

А якби мене запитали щодо недоліків програми або порад, то єдину маленьку примітку міг би дати: більше уваги щодо наголосів у словесних частинах програми — і тоді всю програму можна було б назвати ідеальною. Але ця моя думка базується, звичайно, лише на тих програмах, касети яких я маю, а не на всіх.

Але є й більший „мінус" у справі „Пісні України", і цей „мінус" вже не торкається керівників програми: не в гнів хай буде сказано, чомусь серед меценатів програми мало, бо й майже нема православних українців, т. зв. „східняків", до яких я сам належу. Як довідуюсь, навіть спеціяльну програму на цьогорічні Різдвяні свята (за старим стилем) оплатив українець-католик із третього покоління. Я не з тих, що люблять ділити українців на православних і католиків, „східняків" і „західняків", але коли вони самі себе ділять у таких загально-громадських справах, то промовчув..и цього неґативного явища не можна.

„Пісня України" заслуговує на всеукраїнську підтримк Каліфорнії.

Іван Овечко

ТАРЗАН, Ч. 7690 — Продовження розповіді

Курт пояснив, що він вернувся до Африки, щоб виправити заподіяну мені несправедливість...

Я йому, Тарзане, тоді ще не довіряла... Тому вирішила взяти особисту участь в його розшуках

Саме тоді в наші пляни вмішався Абул!

Моя приявність ще раз виявилася трагічною для Сафії!